

Llàtzer Moix

Temps de silenci

En el passat, els homes d'Occident assaborien les profunditats i els matisos del silenci. El consideraven la condició per al recolliment, per a l'escolta d'un mateix, per a la meditació, per a l'oració, per a la fantasia, per a la creació (...) Avui en dia és difícil estar en silenci, cosa que ens impedeix sentir aquesta paraula interior que calma i que tranquil·litza. La societat imposa rendir-se al soroll per tal de ser part del tot en lloc d'apostar per l'escolta d'un mateix".

Les paraules del paràgraf anterior prologuen *Història del silenci*, un assaig del francès Alain Corbin acabat de publicar per Fragmenta. Ens alerten sobre una evidència de tots coneguda: en la nostra societat hipercomunicada s'imposa una cridòria generalitzada i constant, que ataca el silenci, el desnona de l'espai públic i ens fa oblidar les seves diverses textures i la seva mera existència. Sabem, per experiència pròpia, que el silenci de l'alta muntanya després d'una nevada copiosa és dens, tou, absolut. Sabem que el d'un mar estiuenc encalmat, quan l'aigua sembla plom fos, quan l'absència de vent apaivaga la dringadissa de les drisses, pot ser enganxós i una mica inquietant. Però, en la vida quotidiana, el silenci està sepultat per mil sorolls i la seva riquesa és un record que es va desdibuixant de mica en mica.

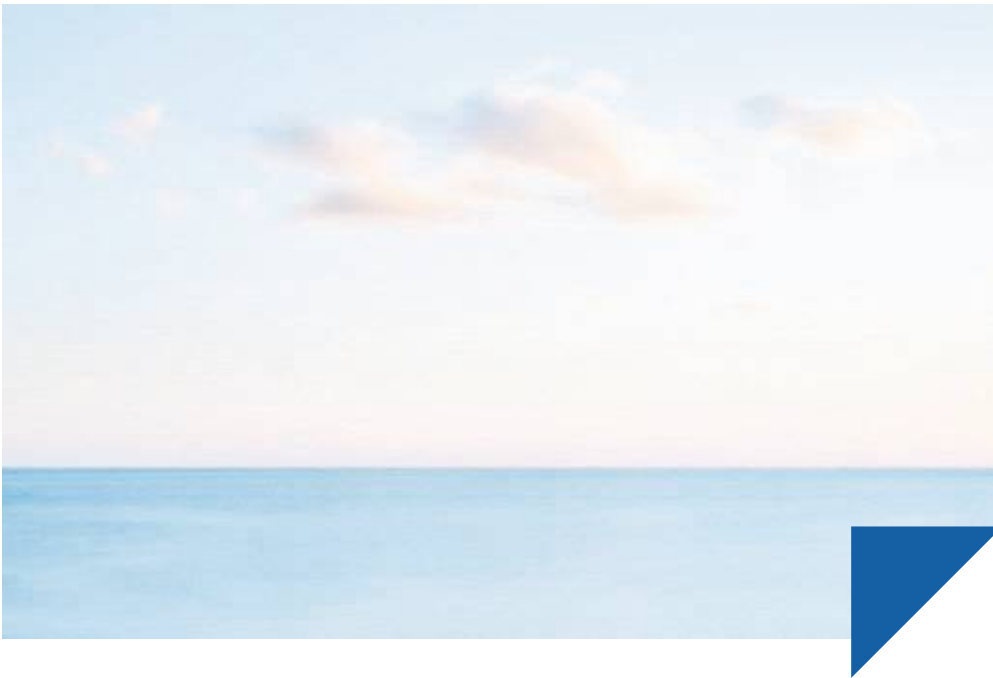
La bona notícia, almenys per als qui apreciïn el silenci i, al seu abric, tinguin encara alguna cosa per dir-se a sí mateixos, és que s'acosten les vacances, més propícies al silenci que no pas l'any laboral. És veritat que l'estiu és temps d'aeroports i platges superpoblades, on amb el pretext d'escapar de les aglomeracions hi tornem a caure. Però també ho és que els racons apartats són a l'abast, i ens faciliten el silenci i els seus innumerable suggeriments.

La reconquesta del silenci té tres fases. La primera és la de desconexió. Hi ha una idea de descans associada a l'absència de feina, i és un bon començament. Però aquest descans té també a veure amb el cessament dels inputs que rebem via correus electrònics, xarxes socials, telèfons mòbils i altres dispositius electrònics, tots ells invasius i insomnes, tret que els silenciem expressament. La segona fase és l'aclimatació al silenci, que Miles Davis va definir com el més fort de tots els sorolls. I no perquè el silenci ens pertorbi com ho fa el plor

del nadó i l'afició al trepant o a la motoserra del veí, sinó perquè el seu potencial és inimaginable i infinit. I així arribem a la tercera fase: després de deslliurar-se del soroll quotidià, després de reconciliar-se amb el silenci, és hora de submergir-s'hi i redescobrir els seus innumerable matisos.

Res d'això no és fàcil. Perquè no són gaires els que aspiren al silenci i perquè són molts els que l'interfereixen, començant

La reconquesta del silenci comença amb la desconexió de correus, xarxes i telèfons mòbils

LIZIE SHEPHERD / ROBERTHARDING / GETTY

pels nostres estimats líders, que no perden ocasió per repetir-nos, com lloros sense memòria, el que ja ens han promès mil vegades i encara no han complert. De fet, el silenci és un bé sempre en disputa. Ho testifiquen els verbs que solen acompanyar-lo. Tret de *guardar*, que remet a les virtuts del silenci, els verbs que més sovint s'associen a silenci tenen ressonàncies agressives: *imposar*, *regnar*, *trencar*... Ara bé, quan el recuperem i li donem temps perquè es manifesti, es converteix en un benèfic lubricant per al nostre cervell.

Per a desgràcia seva, algunes persones ja

molt perjudicades per l'habitual enrenou de sons només identifiquen el silenci amb l'absència de soroll. En tal cas, abandonar-s'hi potser els avorreixi mortalment i els propulsi cap els seus auriculars per tornar a escoltar les seves bandes favorites. Cal acceptar-ho: alguns, de vegades els més loquaçs en societat, tenen poc a dir-se a si mateixos quan donen una oportunitat al silenci. Però la resta, una vegada recuperada la immensitat i la riquesa del silenci –que té més colors que verds tenia el País Basc cantat per Raimon–, hi trobaran de tot i acabaran esbalaint-se davant el que porten a dins i finalment poden expressar.

Acabo amb una menció a la fase superior del silenci: a aquell estadi en el qual després d'haver realitzat silencioses exploracions interiors, ens creiem en possessió d'algunes

idees i ens disposem a comunicar-les. Aquella fase superior és la més difícil, perquè en ella hem de valorar les virtuts del silenci aplicades a un mateix, seguint el consell dels clàssics –el savi calla, el ximple parla– i els ensenyaments de l'abat Dinouart en *L'art de callar*. Només se m'ocorre un argument convincent per convidar al silenci fins i tot els que estan orgullosos de les seves idees i creuen urgent compartir-les amb el proïsme (fent-lo callar prèviament si fos necessari). L'hi dec a Stanislaw Jerzy Lec i diu així: als que son silenciosos ja no se'ls pot treure la paraula.●

Lucia Ramis

Entendre els polítics

En quin moment algú decideix que és just detenir els qui intenten salvar vides humanes a la Mediterrània? ¿Què ha passat perquè et sembli bona idea aplicar una moratòria que contaminarà l'aire de la teva ciutat? ¿Quan se t'ocorre que el primer que faràs en sortir elegit serà apujar-te el sou, abans de demostrar la teva vàlua? ¿Ja has decidit manar, i no governar, i saps que no pots permetre't pactes ni negociacions –o sigui, fer política–, sinó bloquejos, silenciaments i revenges, com si fossis a Twitter? ¿No recordes que darrere de cada vot hi ha una persona que no és que vulgui un guanyador com a *Operación Triunfo*, ni reconeix el millor, sinó que ha triat l'opció que li semblava menys dolenta? ¿Perquè aspirem a ser un heroi, quan l'únic que et demanen és que siguis mínimament responsable?

Supòs que és un procés lent, i no és que et llevi un matí convertit en un inepte narcisista. Potser és que la situació està tan desgastada que es van posant pegats per tapar forats, i al final es queden allà; cobreixen un gran nyap on hem d'aguantar els altres. Un es cansa de ser pegat, pren la iniciativa. Els quatre amics (en realitat envejosos) l'encoratgen amb plans absurds. Llavors busca protagonisme amb l'excusa de promocionar uns ideals que són postureig pur. Munta un espectacle per donar-se autobom-

¿En quin moment esdevingueren éssers tan aliens a les persones i tan poc humanitaris?

bo, es creu el seu propi personatge, oblida que el món, la ciutat, el país, no són al seu melic. Evita l'autocrítica, i ignora o ataca els que el qüestionen. Es reafirma en els missatges de suport, oblida que ja no existeixen les majories aclaparadores. També oblida que el seu sou exigeix que treballi per a tothom (atès que el pagam entre tots), i no només per a la seva gent, encara menys per a si mateix.

La desconfiança vers els polítics ha donat pas a l'afartament. El seu afany per ser estrelles és tan esgotador com aquells nòvios immadurs que només reclamen atencions i esperen que tu ho facis tot perquè, escolta, ells t'estimen molt i amb això n'hi ha prou. Demanen manyagues, ploriquegen si no els fas cas, s'enfaden quan els dius que espavilin, posposen la conversa de l'"hem de parlar". Perquè si la cosa no funciona, sempre hi haurà Tinder o la possibilitat de repetir o avançar eleccions.

La pregunta és en quin moment esdevingueren éssers tan aliens a les persones, tan deshumanitzats i poc humanitaris. Es protegeixen dels mateixos a qui suposadament representen, i acaben criminalitzant-los. Creuen que l'enemic és el poble, al qual paradoxalment necessiten per assolir el poder. Puc entendre que, fins a un cert punt, es justifiquin per sobreviure: si es replantejassin el que fan, haurien de tornar a començar, i això requereix molt d'esforç. M'agradaria saber quan deixaren de ser qui eren, o si sempre han estat així. Però ¿perquè he d'entendre'ls si ells no tenen cap intenció d'entendre ni atendre ningú?●

Ramon Rovira

Càrrecs UE, sempre toca

Al basar de Brussel·les sempre toca, si no un xiulet, una pilota. Els càrrecs dels capítols europeus sortejats aquesta setmana han anat, entre d'altres, a una deslluïda ministra de Defensa alemanya acusada de plagi a la seva tesi doctoral i a la directora del Fons Monetari Internacional implicada en un escàndol de 400 milions de l'ala i poc experta en política monetària. Nimietats quan es tracta de repartir la presidència de la Unió Europea o la direcció del Banc Central Europeu, els pilars polític i econòmic del club continental.

En la baralla de navalles entre socialistes i populars, els liberals hi van colar la presidència del Consell Europeu i Pedro Sánchez l'incombustible Josep Borrell perquè dirigeixi la política exterior i

de seguretat. Per a la presidència del Parlament una salomònica divisió de cadires a nivell d'alcaldia de poble perquè no es queixi ningú. Una martingala que exemplifica qui mana a Europa, Alemanya i França, qui treu tímida la testa, Espanya, i qui no pinta ni un borrall, els ciutadans. Al perfil desdibuixat d'alguns dels elegits que encara han de passar l'examen de la Cambra europea, cal sumar-hi el caràcter anònim gairebé espectral dels altres, potser amb l'excepció de Borrell, protagonista d'alguns disbarats poc diplomàtics.

Europa, afligida d'anèmia política i desorientació estratègica necessitava una mica més. Quan els principis humanístics i democràtics que van inspirar el seu naixement tremolen amenaçats pel populisme euroescèptic i ultraconserva-

dor, sotmetre el timó de la Unió Europea al mercadeig és jugar a la ruleta russa amb gairebé tot el tabor carregat. L'aberració del Brexit i una crisi econòmica incipient, sumats a l'esquinçament nord-sud i a la feblesa de l'acció exterior en temps de consolidació dels blocs xines i nord-americà, exigien una cúpula europea amb un perfil indiscutible. En canvi, els líders han optat per preservar la seva parcel·la de poder, imposant l'europeisme hipòcrita. Només de boca són *hooligans* de la bandera blava, però a la rebotiga maniobren per arrencar-li alguna estrella, no sigui cas que Brussel·les tingués un atac d'importàcia i amenaça de la supremacia dels estats.

I així ens va, cada vegada més arraconats en un mapamundi canviant que no espera els pusil·lànimes.●